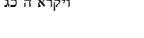


מסורת הש"ס

א) נלקמן סו. נח: קיב,א.
ב) נלקמן נג: א. שם וחולין קנה.
ג) נלקמן נד: יד. ד) נלקמן נז: ט.
ה) נדברים כג, ו) רש"ל, ו) נע"ש ועי' עוד נח. ושמאל לא מביעה ובי',



תורה אור השלם
1. והיה כי יחטא ואשם ויחשיב את הגולה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מקצא: ויקרא ה כג



הגהות הב"ח

ה) תוס' ד"ה הס כי' ורש"א הוא כי' כ"ל:
ב) בא"ד דרביבעת כי' דאחנן כי' כ"ל:
ג) שם ורש"א ענמלא הוא דלחמיה כ"ל:
ד) ה"ח לא כי'. ראשון ראשון ונצטו כ"ל:
ה) ר"ה מולא כי' דלמר באלו מלאות כי'. ועי' שרישנימל נפקא לן יאוש מאשר תאבד ממנו:
ו) ר"ה כיון כי' אינו כהפקד גמור כ"ל:



גליון הש"ס

רש"י ר"ה עד שצבעו ובי' כי' שהשפז זכר בו. עיין תוס' כ"מ דף ו ע"א ד"ה והא הכא:



הגהות מוה"ב רנשבורג

א) גמ' ובי' הכתיב גם גם לבי' קשה. הא דלא קאמר דלחמי נלקמן אפרה מורה ואפי' לא על אמו כנלקמן דף ע"ב מהחן כשר"ס מהר"ם בר צרוך הקדים כ"ס ח' דף ו ע"א דלא לא אלתריך דנפקא לן מג"ש מועדה מועדה מעירות עכ"ל ועיין לקמן דף ע"ב תוס' ד"ה אמתן ובי' וגם כ"מ דף קא ע"א תוס' ד"ה אמתן:



מוסף רש"י

הגדול עצים כי' משלם כשעת הגדילה. דמי עי'ס וזמר ואין חיוב להחזיר לו כלום. דקמי כשינוי (דקטון צג: וכוני"ז תמורה ו). לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו. ישראל זה פטור. דקניה כשינוי, דהוא ליה כמזק ממנות הכונה או שאכלן (וחלין קלה). ודמים נמי לא משלם בלאו גזל גמור הוא, דלא מטא לידיה (דקטון צג:).

עד כאן לא פליגי. ר' אילעא ור' חנינא: אבל לענין שלומי. כגון כפל לר' אילעא וד' וה' לר' חנינא א"נ ציוקרא חולא בלא שינוי דכולי עלמא כדמעיקרא משלם דקמתי כעין שגגב: **לימא סיהוי פיוצטא דרב**. דלמר לעיל [סה]. כשעת העמדה בדין כשהחלה וכ"ש כשהוקרה דהתם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרצה ס"ל דלמר [סס] תצרה או שתייה משלם ד': **טלאים כדמעיקרא**. כלומר צא לשלם טלאים כדמעיקרא סגי דטלה גגב וטלה משלם: **שינוי קונה**. היכא דשני להו בידים פשיטא ליה דמדאורייתא ודאי קנה וכי מהדר לא צעיי לאהדריניהו צעייניהו אלא דמיס משלם כגון צמר ועשאו בגדים דהא כתיבא כהדיא ותנינא כי' אבל יאוש מספקא ליה הא דלמור רבנן קני אי דאורייתא אי דרבנן: לא **הספיק ליטנו** לו. לראשית הגז לכהן: **עד שנצטו פטור**. מראשית הגז דקנייה בשינוי ואפילו דמיס לא משלם דאין כהן יכול להזמינו בדין דיכול לומר לאחר אחתנו אבל קודם שנצטו *מי שחטפו זכר צו: יאוש. שנתיאשו הצעלים אמור רבנן דנקי ודיו אם משלם דמיו: **מולא אבדה לאו כיון דמייאש ליה מרה מקמי דסיפי לידיה קני** לה. אם נתיאשו צעלים קודם שנמלאה זה קנה דתניא באלו מציאות (כ"מ דף כג:). מניין לאבדיה ששטפה נהר הואיל ונתיאשו הצעלים שהיא מותרת ת"ל) אשר תאבד ממנו שאבדה ממנו ומנזיה לשאר בני אדם יתנה זו אלמא קני והכא בגזילה דלמי לידיה מקמי יאוש והדר אייאוש סגי ליה בדמים: **משום תקנס השגים**. שלא יהא צריך לחזר ולטרוח אחר הגזילה עצמה: **אינו קונה**. והיא עצמה ישלם: אומר

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סו.

הם ולא ולדותיהם. משמע הכא דטפי מסתבר לאסור חטין ועשאן סולת יותר מולדותיהם ותימה דצפ' כל הכלמים (ע"ו דף מז. ושם ד"ה הכא) משמע איפכא גבי ים שינוי לנעבד או לא דצעי למימר דמשתחוה לחטין קמתן מותר למנחות ואע"ג דלמרינן צעיצרו ולצסוף נרצעו דצרי הכל

אסורים דהתם מעיקרא צהמה והשתא צהמה ^{ה)} ובצא הוא דלחידה בצאפה הכא מעיקרא חטין והשתא קמת ואין לומר דהא דשרינן ולד אמתן היינו צנותן לה ואח"כ עיברה דהא משמע צפ' כל האסורין (תמורה דף ל: ושם ד"ה דעתא) דדומיא דולד ^{ו)} הנרצעת שרינן ולד אמתן וי"ל דהתם ודאי יש להתיר יותר חטין שנשתנה שנעשה סולת מולד נרצעת דהיא וולדה נרצעו ^{ה)} ובצא בעלמא דלחידה בצאפה אבל גבי אמתן עיקר דעתה משום קמת וגבי צהמה עיקר דעתה אפרה ולא אולד:

מציאים כדמעיקרא. נראה לר"י דה"פ דלענין טלה ונעשה איל או כחושא ונתפטמה או איפכא לשלם כפל נמי וכן ד' וה' כדמעיקרא כמו קרן אבל דמים דהיינו יוקרא חולא כשל עכשיו ששמינ אומו טלה של שעת גניבה לפי גדלותו או קטנותו שהיה בשעת גניבה לפי יוקרא חולא דהשתא וטעמא דטולאים משום דא"ל תורא גנבי ממך והוא הדין כחושא והשמינה דא"ל שמינה גנבי ממך אבל לגבי דמים אין שיען למימר יוקרא גנבי מינך ובלשנא דקרא נמי גוף לאן וצקר מזכרים כפסוק ודרש' מינה (לקמן דף סו:). שאם גגב שור שזה מנה לא ישלם תחתיו ה' נגידים דכתיב תחתיו דמשמע תחת גוף השור ומשום דלשון גוף השור מזכר כפסוק משום הכי אמרינן טולאים כדמעיקרא עכשיו כיון דבעי לשלומי קרן וכפל כי' משלם קרן כדוהא שריא ד' והשתא שריא וזוא. והוא איכא דרבנן כי בר אישי דגרסי הכי אמ' רבה טולאים כשנגנבו, בדמים כשל עכשיו. אמר רבה שינוי קונה, כתיבה ותנינה. כתיבה, והשיב את הגולה אשר גזל אם היא כעין שגזל חזורת בעיניה ואם לאו דמים בעי לשלומי. תנינה, הגדול עצים ועשאן כלים, משלם כשעת הגדילה. אלמנא שינוי קונה. יאוש. אמרי רבנן דינקי מיהו) לא ידענא אי מדאורייתא מידי דהוה אמוצא אבידה אחר ... הנגול אם נתיאש ממנה קנאה גדול, או דילמא לא דמי גולה לאבניה ד דאבידה בהחריא אתאי לידיה) אבל גזילה כדאיסורא אתאי לידיה רבנן אקילו עליה משום תקנת השבים או מפני ה... ורב יוסף אמ' יאוש כדי לא קאני כגון גזילה וכיוצא בה ואפילו מדרבנן. וקמא לן בהא כרב יוסף.

ב) א מיי' פ"ד מהל' אסורי מונח הלכה יד סמך לחזון שטח:
ב) ב מיי' פ"א מהל' גניבה הלכה יד ופ"ב מהל' גזילה הלכה א סמך עשין עא טוש"ע ח"מ סי' שג סעיף א וסי' שם סעיף א וסעי' ה וסי' שם סעיף ד וסי' שם סעיף א:
ג) ג מיי' פ"א מהל' גניבה הלכה יד ופ"ב מהל' גזילה הלכה א וסמך שם טוש"ע ח"מ סי' שג סעיף א וסי' שם סעיף א [3] ועיין בטור ובצי"י ריש סי' שג:



רבינו חננאל

הם ולא ולדותיהו. ואקשינן ולבית הילל הא כתיב גם לרבות, ועלמה בקושיא. גורין, שם חכם. דמאיספקר, מקום פלוני. הא מחזינא דמחויב ר' תנינה מינה דקתאני משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבע' וחמש' כעין שגגב טלה ונגל, לימא תיהוי חיובאא לרב דאמי' קרן כעין שגגב תשלומי ארבע' וחמש' כשעת העמדה בדין. ופרקי רבה טלאים כשל מעיקרא דמים כשל מעכשיו. פיר' אמי' רבי' אפילו רב מורה בגונב טלה ונעשה איל דכי משלם כשל מעיקרא או איל ונשתנה בדמים כגון שחוטקי ופתח בדמים. ועלה אמי' רב קרן כעין שגגב דקימא לן כל הגולות משלמין כשעת הגולה אבל תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין, דההיא שעתא קא מיתחייב בהו. כתב רבנו האי גאון וצ"ל פריק רבה טלאים כדמעיקרא דמים כשל עכשיו כיון דבעי לשלומי קרן וכפל כי' משלם קרן כדוהא שריא ד' והשתא שריא וזוא. והוא איכא דרבנן כי בר אישי דגרסי הכי אמ' רבה טלאים כשנגנבו, בדמים כשל עכשיו. אמר רבה שינוי קונה, כתיבה ותנינה. כתיבה, והשיב את הגולה אשר גזל אם היא כעין שגזל חזורת בעיניה ואם לאו דמים בעי לשלומי. תנינה, הגדול עצים ועשאן כלים, משלם כשעת הגדילה. אלמנא שינוי קונה. יאוש. אמרי רבנן דינקי מיהו) לא ידענא אי מדאורייתא מידי דהוה אמוצא אבידה אחר ... הנגול אם נתיאש ממנה קנאה גדול, או דילמא לא דמי גולה לאבניה ד דאבידה בהחריא אתאי לידיה) אבל גזילה כדאיסורא אתאי לידיה רבנן אקילו עליה משום תקנת השבים או מפני ה... ורב יוסף אמ' יאוש כדי לא קאני כגון גזילה וכיוצא בה ואפילו מדרבנן. וקמא לן בהא כרב יוסף.

עד כאן לא פליגי. ר' אילעא ור' חנינא: אבל לענין שלומי. כגון כפל לר' אילעא וד' וה' לר' חנינא א"נ ציוקרא חולא בלא שינוי דכולי עלמא כדמעיקרא משלם דקמתי כעין שגגב: **לימא סיהוי פיוצטא דרב**. דלמר לעיל [סה]. כשעת העמדה בדין כשהחלה וכ"ש כשהוקרה דהתם אפי' קרן מחייב ליה רב כי השתא דהא כרצה ס"ל דלמר [סס] תצרה או שתייה משלם ד': **טלאים כדמעיקרא**. כלומר צא לשלם טלאים כדמעיקרא סגי דטלה גגב וטלה משלם: **שינוי קונה**. היכא דשני להו בידים פשיטא ליה דמדאורייתא ודאי קנה וכי מהדר לא צעיי לאהדריניהו צעייניהו אלא דמיס משלם כגון צמר ועשאו בגדים דהא כתיבא כהדיא ותנינא כי' אבל יאוש מספקא ליה הא דלמור רבנן קני אי דאורייתא אי דרבנן: לא **הספיק ליטנו** לו. לראשית הגז לכהן: **עד שנצטו פטור**. מראשית הגז דקנייה בשינוי ואפילו דמיס לא משלם דאין כהן יכול להזמינו בדין דיכול לומר לאחר אחתנו אבל קודם שנצטו *מי שחטפו זכר צו: יאוש. שנתיאשו הצעלים אמור רבנן דנקי ודיו אם משלם דמיו: **מולא אבדה לאו כיון דמייאש ליה מרה מקמי דסיפי לידיה קני** לה. אם נתיאשו צעלים קודם שנמלאה זה קנה דתניא באלו מציאות (כ"מ דף כג:). מניין לאבדיה ששטפה נהר הואיל ונתיאשו הצעלים שהיא מותרת ת"ל) אשר תאבד ממנו שאבדה ממנו ומנזיה לשאר בני אדם יתנה זו אלמא קני והכא בגזילה דלמי לידיה מקמי יאוש והדר אייאוש סגי ליה בדמים: **משום תקנס השגים**. שלא יהא צריך לחזר ולטרוח אחר הגזילה עצמה: **אינו קונה**. והיא עצמה ישלם: אומר

ואע"פ שעל שעת טביחה צא ד' וה' מ"מ כמו כן שעת גניבה גרמה לו שאם אין גניבה אין טביחה ומכירה אבל דמים שכל עיקרם תלוים בשומת כ"ד וגם אין מזכרין כפסוק סכרה הוא דמוקמינן בזה אחייה לקרן דוקא כעין שגגב ולא ד' וה' אלא כשעת העמדה בדין שצ"ד שמינ אותה בצותה שעה ור"ת מפרש דאין חילוק בין טלאים ליוקרא חולא וה"פ טלאים שדבר בהן הצרייתא דהיינו טלה ונעשה איל שנשמתו למעלייתא כדמעיקרא וה"ה ציוקרא חולא דמעיקרא שזין זוזא ולצסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא דלהחמיר על ד' וה' לא אמר רב דמים פי' דמים דאיידי בזה רב כגון דמעיקרא שזיס ארבעה ולצסוף שזיס זוזא דנשמתו לגריעותא כההיא קאמר רב כשל עכשיו וה"ה בטולאים כגון שמינה והכמישה דהוי כשל עכשיו והא דלמר לעיל שמינה והכמישה כעין שגגב צ"ל דוקא כהכמישה בידים:

לא הספיק ליתנו עד שצבעו פטור. אפי' כשגזו שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשצבעו כדאשכחן צריש הגזל קמא (לקמן דף נז. ושם) גבי פירא דמלכות צקמה וכשנשמתים למ"ד שינוי קונה פטור וא"ת הא דמיייתי התם גזו ראשון (ו)

ונצטו פטור מאי אירא ראשון ראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' נצט מקצת והניח מקצת פטור אפי' מה שלא נצט שלא חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מנצטרף אבל הכא שגזו כשיעור תחילה ונתחייב לכהן דוקא נצטו כולו פטור אבל הניח מקצת מה שהניח חייב אע"פ שאין בו שיעור שכבר נתחייב:

עד שצבעו. אין לפרש שצבע חלקו של כהן מה שהפריש לו מן הגזיה דלא שייכא ציה הפרשה כמו גבי תרומה דהפרשה שייכא ציה ^{ו)} [ואכלן] הפרשת ראשית הגז אין כלום מה שמפריש לצד אחד וכאילו לא הפרישו: **מוציא אבידה צאו כיון דאייאש מרה מינה בו'**. אור"י דנפקא לן דיראוש קונה באבדיה מהא דלמר באלו מציאות (כ"מ דף כו. וסו) ^{ה)} מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעים פי' ע"י שיש לה סימנין יש לה תובעים שאין הצעלים מתייאשין כיון שיש בהם סימן ולא כמו שפ"ה שם שיש לה תובעין שאינה של הפקר דשמלה דבר הנעשה בדי אדם הוא דהא ל"ל קרא להכי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי ישיב וקשה לר"ת למ"ד סימנין לאו דאורייתא א"כ בין דבצר שאין בו סימן אין מחזיר לצעלים מן התורה אלא ע"י עדים ואי מתייאש מדצר שאין בו סימן כך מתייאש מדצר שיש בו סימן דזה היה אין מחזיר לצעלים אלא ע"י עדים וא"כ לא יחזיר אבדה לעולם ומירך דאע"ג דסימן לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א צעדים מ"מ אין מתייאש מדצר שיש בו סימן ששואל לבני אדם ראיתם טלית שלי שאבדתי שהיה בו כך וכך סימנין אבל כשאין זה סימנין מתייאש שאין יודע מה לשאול ואין סבור למצוא עדים לעולם וא"ת א"כ מה דוחק לשנויי התם למ"ד סימנין לאו דאורייתא סימנין כדי נצבא הא איכא למימר דלא נקט סימן אלא לומר דע"י כך יש לה תובעין וי"ל דאי לאו דסימנין דאורייתא לא היה לו כלל להזכירם ולא היה ליה למימר טפי אלא מה שמלה מיוחדת שיש לה תובעים וממילא ידעינן דמשום סימנים הוא: **הבא נמי כיון דמייאש בו'**. אע"פ שאין יאוש מועיל באבדיה בחר דלמי לידיה כדקאמר לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דלמי לידיה קני ליה וכדלמר באלו מציאות (כ"מ דף כז:). כהדיא מ"מ צעי למילף שפיר דיראוש קני בגזל בחר דלמי לידיה דנמציאה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא ינטרך להשיב ולהפטור לגמרי הואיל וכבר נתחייב כהשבה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יתחייב לשלם כי אם דמים כמו לגבי גזל:

כיון דבאיסורא אתי לידיה. מכאן משמע שיראש ^{ו)} אין כהפקד גמור דא"כ אפי' בחר דלחא לידיה באיסורא יוכל לקנות מן ההפקד והא דלמר כהשולח (נישעין דף נט:). ^{ו)} נתייאשתי מפלוני עבדי דלא צעי גט שחרור אי אמרי' המפקיר עבדו יא' לחירות ואין צריך גט שחרור לא משום דכי מתייאש הרי הוא מפקירו דאי יאוש הוי הפקר א"כ אפי' אחא לידיה באיסורא כיון שמפקיר זכה בזה אלא התם היינו טעמא דכי היכי דהפקר אין צריך גט שחרור לפי שאין רשות לרצו עליו ה"ג כשנתייאש אין לרצו רשות עליו:

אילימא